

SAĞLIK TURİZMİ VE İŞLETMECİLİĞİ

Editör

Prof. Dr. Selma Altındış

SAĞLIK TURİZMİ VE İŞLETMECİLİĞİ

Editör: Prof. Dr. Selma Altındış

Yayın No.: 3842
Sağlık Bilimleri No.: 119
ISBN: 978-625-417-296-0
E-ISBN: 978-625-417-295-3
Basım Sayısı: 1. Basım, Aralık 2021

© Copyright 2021, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. ne aittir.
Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Samet Tekin -samet@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Seval Sezer -seval@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Lale Yalçın -laleenobel@gmail.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı Sorumlusu: Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. Sertifika No: 47479
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 5B/1Yenimahalle/ANKARA • Tel: 0 312 395 85 71

Kütüphane Bilgi Kartı

Altındış, Selma.

Sağlık Turizmi ve İşletmeciliği / Editör: Selma Altındış

1. Basım, X + 220 s., 16,5x24 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-417-296-0

E-ISBN: 978-625-417-295-3

1. Sağlık Turizmi 2. Sağlık Turizm İşletmeleri 3. Medikal Turizm

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65 - **Sipariş:** siparis@nobelyayin.com-

E-Satış: www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com / www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kıda Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iii
Bölüm I:	
Sağlık Turizmi.....	1
Selma Altındış	
1. Giriş	2
2. Sağlık Turizminin Diğer Turizm Çeşitleri İle Karşılaştırılması	3
3. Sağlık Turizmi Kavramı.....	4
4. Sağlık Turizminin Avantajları	6
5. Sağlık Turizminin Dezavantajları.....	9
Kaynakça	11
Bölüm II:	
Sağlık Turizminin Gelişim Nedenleri ve Önemi	13
Selma Altındış	
1. Giriş	14
2. Sağlık Turizminin Gelişim Nedenleri	14
3. Sağlık Turizminin Önemi	18
3.1. Sağlık Turizminin Genel Turizm içindeki Yeri ve Önemi	18
3.2. Sağlık Turizminin Sağlık Sektörü Açısından Önemi	20
Kaynakça	21
Bölüm III:	
Sağlık Turizminin Tarihi Gelişimi	23
Selma Altındış	
1. Giriş	24
2. Dünyada Sağlık Turizminin Tarihsel Gelişimi	25
3. Türkiye’de Sağlık Turizminin Tarihsel Gelişimi	27
Kaynakça	29

Bölüm IV:	
Dünyada ve Türkiye’de Sağlık Turizmi.....	31
Selma Altındış	
1. Giriş	32
2. Dünyada Sağlık Turizmi	32
3. Türkiye’de Sağlık Turizmi.....	37
Kaynakça	48
Bölüm V:	
Sağlık Turizminin Ekonomik Boyutu.....	51
Selma Altındış	
1. Giriş	52
2. Konuya İlişkin Bazı Temel Kavramlar	52
3. Sağlık Turizminin Ekonomik Boyutu	52
4. Seçilmiş Ülkelerde Sunulan Tıbbi Hizmetlerin Fiyat Farklılıkları ve Nedenleri.....	54
Kaynakça	58
Bölüm VI:	
Sağlık Turizmi Çeşitleri	61
Selma Altındış	
1. Giriş	62
2. Termal (Kaplıca) Turizm.....	62
3. Tıp (Medikal) Turizmi.....	64
4. SPA-Wellness Turizmi	65
5. Yaşlı ve Engelli Turizmi	67
5.1. Yaşlı Turizmi	67
5.2. Engelli Turizmi.....	69
Kaynakça	70

Bölüm VII:	
Tıp (Medikal) Turizmi	73

Selma Altındış

1. Giriş	74
2. Medikal Turizm.....	74
3. Medikal Turistler ve Çeşitleri.....	76
4. Medikal Turizmin Tercihini Etkileyen Faktörler	76
5. Medikal Turizmin İtici Faktörleri.....	78

vi

6. Medikal Turizmin Çekici Faktörleri	78
7. Medikal Turizm Destinasyonun Değerlendirirken Dikkate Alınabilecek Faktörler	79
8. Medikal Turizmde Hizmet Kalitesinin Boyutları	82
9. Medikal Turizm Kapsamında Alınan En Yaygın Tedaviler	86
Kaynakça	87

Bölüm VIII:
Sağlık Turizm İşletmeleri 91

Selma Altındış

1. Giriş 92
2. Sağlık Turizm İşletmelerinin Hedefindeki Turist Çeşitleri 92
3. Sağlık Turizmi İçinde Üretilen Hizmetler 93
4. Sağlık Turizmi Kullanıcılarının Karar Verme Süreci 94
5. Sağlık Turizminde Yer Alan Paydaş İşletmeler 97
6. Sağlık Turizm İşletme Çeşitleri..... 99
- Kaynakça 101

Bölüm IX:
Sağlık Turizminde Medikal Hizmet Sunan İşletmeler: Hastaneler..... 103

Selma Altındış

1. Giriş 104
2. Hastaneler 105
3. Sağlık Turizmi Açısından Hastanelerde Sunulan Hizmet Çeşitleri..... 105
4. Hastanelerde Hizmet Sunucular 109
- Kaynakça 118

Bölüm X:
Sağlık Turizminde Tamamlayıcı ve Bütünleştirici Sağlık Hizmeti Veren İşletmeler 121

Selma Altındış

1. Giriş 122
2. Termal Turizm İşletmeleri 123
3. Termal Turizm İşletmelerinin Genel Özellikleri 124
4. Termal Turizm İşletmelerinin Organizasyon Yapısı..... 125
5. Uzun Yaşam Köyleri (Long-Age Village) 126
- Kaynakça 129

Bölüm XI:

Sağlık Turizminde Sağlık Hizmeti Dışında Tamamlayıcı Alanlarda Hizmet Veren

İşletmeler: Aracı Kuruluşlar 131

Gazi Ünlü - Selma Altındış

1. Giriş	132
2. Sağlık Turizminde Aracı Kurumlar	133
2.1. Sağlık Turizminde Aracı Kurumlar Olarak Danışman Firmalar	134
2.2. Sağlık Turizminde Aracı Kurumlar Olarak Seyahat Acenteleri	137
2.3. Diğer Firmalar	138
3. Sağlık Turizminde Aracı Kurumların Rolü	140
4. Sağlık Turizminde Aracı Kurumların Avantajları	143
5. Sağlık Turizminde Aracı Kurumların Dezavantajları.....	144
6. Sağlık Turizminde Aracı Kurumlar Nasıl Etkin Şekilde Kullanılabilir?.....	145
Kaynakça	150

Bölüm XII:

Sağlık Turizm İşletmeciliğinde Temel İşlevler 153

Selma Altındış

1. Giriş	154
2. Sağlık Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi	154
3. Sağlık Turizm İşletmelerinde Pazarlama.....	158
4. Sağlık Turizm İşletmelerinde Halkla ilişkiler	167
5. Sağlık Turizm İşletmelerinde Muhasebe	170
Kaynaklar.....	174

Bölüm XIII:

Sağlık Turizmi Kapsamında Termal Turizm İşletmelerinde Hizmet Standartları 177

Mehmet Çontu

1. Giriş	178
2. Sağlık Turizmi.....	179
2.1. Sağlık Turizminin Sınıflandırılması.....	180
2.1.1. Tedavi Amaçlı Sağlık Turizmi.....	180
2.1.2. Koruma ve Rehabilitasyon Amaçlı Sağlık Turizmi.....	182
3. Türkiye’de ve Dünyada Sağlık Turizmi	183
4. Termal Turizm	183
4.1. Türkiye’de Termal Turizm	186
4.2. Dünyada Termal Turizm.....	189

viii

---

5. Termal Turizm İşletmelerinde Hizmet Standartları	189
Kaynaklar.....	192

Bölüm XIV:**Sağlık Turizmi Kapsamında Termal Sular ve Özellikleri 195**

Hasan Toktaş

1. Giriş	196
2. Balneoterapi.....	197
2.1. Balneoterapi Yöntemleri.....	198
2.1.1. Termomineral Su Banyoları	198
2.1.2. Gaz Banyoları.....	200
2.1.3. Duşlar.....	200
2.1.4. İçme Kürleri	200
2.1.5. İnhalasyonlar	201
2.1.6. İrrigasyonlar.....	202
2.2. Balneoterapi Etki Mekanizmaları.....	202
2.2.1. Hidrostatik Basınç.....	202
2.2.2. Suyun Kaldırma Kuvveti.....	203
2.2.3. Viskozite	203
2.2.4. Termik Etkiler.....	204
2.2.5. Kimyasal Etkiler	204
2.2.6. Genel Etkiler	205
3. Peloidoterapi (Çamur Tedavisi).....	206
4. Spa/welness uygulamaları.....	206
Kaynaklar.....	207

Bölüm XV:**Sağlık Turizmine İlişkin Mevzuatlar..... 209**

Selma Altındış - Kevser Özcan

1. Giriş	210
2. Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik.....	211
3. 2015/8 Sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar'ın Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Genelge	213
4. 6322 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun-5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu	216
5. Özel Hastaneler Yönetmeliği	216
6. Kaplıcalar Yönetmeliği: Yabancı Hasta İstatistiklerinin Kayıt Altına Alınması.....	216

7. Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Sayısı: 1).....	217
8. Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsünün Yapılanması ve Faaliyetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik	217
9. Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsünün Yapılanması ve Faaliyetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik.....	217
10. Konaklamalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Hakkında Yönetmelik	217
11. 663 sayılı Sağlık Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname-Uluslararası Sağlık Hizmetleri (USHAŞ)	218
12. Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun–Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	218
Sonuç.....	219
Kaynaklar	220